

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. toukokuuta 2020
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2020/0076 (NLE)

7984/20
ADD 1

ACP 27
WTO 78
COAFR 137
RELEX 326

EHDOTUS

Lähtettäjä: Euroopan komission pääsihteerin puolesta
Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja

Saapunut: 12. toukokuuta 2020

Vastaanottaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin

Kom:n asiak. nro: COM(2020) 192 final - LIITE

Asia: LIITE asiakirjaan Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI
Norsunluurannikon sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden
ensivaiheen talouskumppanuussopimuksella perustetussa
talouskumppanuussopimuskomiteassa Euroopan unionin puolesta
otettavasta kannasta, joka koskee riitojen ratkaisumenettelyjen ja
välimiehiä koskevien menettelysääntöjen vahvistamista

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2020) 192 final - LIITE.

Liite: COM(2020) 192 final - LIITE

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 12.5.2020
COM(2020) 192 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI

Norsunluurannikon sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ensivaiheen talouskumppanuussopimuksella perustetussa talouskumppanuussopimuskomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta, joka koskee riitojen ratkaisumenettelyjen ja välimiehiä koskevien menettelysääntöjen vahvistamista

LUONNOS

Norsunluurannikon sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisellä ensivaiheen talouskumppanuussopimuksella perustetun TALOUSKUMPPANUUSSOPIMUSKOMITEAN PÄÄTÖS N:o 1/2020

annettu...

riitojen ratkaisumenettelyjen ja välimiehiä koskevien menettelysääntöjen hyväksymisestä

TALOUSKUMPPANUUSSOPIMUSKOMITEA, joka

ottaa huomioon Norsunluurannikon sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen ensivaiheen talouskumppanuussopimuksen, jäljempänä 'sopimus', joka allekirjoitettiin Brysselissä 26 päivänä marraskuuta 2008 ja jota on sovellettu väliaikaisesti 3 päivästä syyskuuta 2016, ja erityisesti sen 59 artiklan 1 kohdan ja 73 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Sopimuksen 59 artiklan 1 kohdan mukaan menettelyihin, joista määrätään sopimuksen V osaston (Riitojen estäminen ja ratkaiseminen) 3 luvussa (Riitojen ratkaisumenettelyt), sovelletaan työjärjestystä, jonka talouskumppanuussopimuskomitea hyväksyy.
- (2) Sopimuksen 73 artiklan mukaan sopimuksen täytäntöön panemiseksi talouskumppanuussopimuskomitea vastaa kaikkien sopimuksen piiriin kuuluvien alojen hallinnoinnista ja kaikkien sopimuksessa mainittujen tehtävien toteuttamisesta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Riitojen ratkaisumenettelyt ja välimiehiä koskevat menettelysäännöt vahvistetaan liitteessä.
2. Mainitut menettelyt ja menettelysäännöt eivät rajoita sopimuksessa määrättyjen tai talouskumppanuussopimuskomitean hyväksymien erityisten sääntöjen soveltamista.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se allekirjoitetaan.

Tehty [paikka], [aika]

Norsunluurannikon tasavallan puolesta

Euroopan unionin puolesta

LIITE

RIITOJEN RATKAISUMENETTELY

1 artikla

Määritelmät

Tässä työjärjestyksessä tarkoitetaan

'neuvonantajalla' luonnollista henkilöä, jonka osapuoli on palkannut neuvomaan tai avustamaan itseään välimiesmenettelyssä;

'välimiespaneelilla' sopimuksen 50 artiklan mukaisesti perustettua paneelia;

'välimiehellä' sopimuksen 50 artiklan mukaisesti asetetun välimiespaneelin jäsentä;

'avustajalla' luonnollista henkilöä, joka välimiehen toimeksiannon mukaisesti suorittaa tutkimuksia tai avustaa välimiestä;

'päivällä' kalenteripäivää;

'virallisella vapaapäivällä' lauantaita ja sunnuntaita samoin kuin kaikkia muitakin päiviä, jotka osapuoli on vahvistanut vapaapäiviksi näiden sääntöjen soveltamiseksi;

'osapuolen edustajalla' osapuolen ministeriön, viraston tai muun julkisen elimen nimeämää työntekijää tai luonnollista henkilöä, joka edustaa osapuolta tähän sopimukseen liittyvässä riidassa;

'valituksen kohteena olevalla osapuolella' osapuolta, jonka väitetään rikkovan tämän sopimuksen 46 artiklassa tarkoitettuja määräyksiä;

'valituksen tehneellä osapuolella' osapuolta, joka pyytää välimiespaneelin asettamista sopimuksen 49 artiklan mukaisesti.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tämän liitteen määräykset täydentävät ja täsmentävät Norsunluurannikon sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välistä ensivaiheen talouskumppanuussopimusta, jäljempänä 'sopimus', ja erityisesti sen 49 artiklaa ja sitä seuraavia välimiesmenettelyä koskevia artikloja.
2. Tämän työjärjestyksen tarkoituksena on antaa osapuolille mahdollisuus ratkaista osapuolten väliset mahdolliset riidat molempia osapuolia tyydyttävällä ratkaisulla välimiesmenettelyn avulla.
3. Kaikki osapuolet voivat turvautua välimiesmenettelyyn Norsunluurannikon sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen ensivaiheen talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä osapuolten välisten riitojen ratkaisemiseksi.

3 artikla

Välimiesmenettelyn aloittaminen ja tiedoksiannot

1. Välimiesmenettely katsotaan aloitetuksi päivänä, jona valituksen kohteena oleva osapuoli ja talouskumppanuussopimuskomitea vastaanottavat välimiespaneelin asettamista koskevan pyynnön sopimuksen 49 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
2. Tämän työjärjestyksen soveltamiseksi 'tiedoksiannolla' tarkoitetaan kaikkia pyyntöjä, ilmoituksia, kirjallisia lausumia tai muita välimiesmenettelyyn liittyviä asiakirjoja, siten että
 - a) tiedoksiannot, jotka on laatinut välimiespaneeli, lähetetään molemmille osapuolille samanaikaisesti;
 - b) tiedoksiannot, jotka on laatinut jompikumpi osapuolista ja jotka on osoitettu välimiespaneelille, toimitetaan jäljennöksenä samaan aikaan toiselle osapuolelle;
 - c) tiedoksiannot, jotka on laatinut jompikumpi osapuolista ja jotka on osoitettu toiselle osapuolelle, toimitetaan jäljennöksenä samaan aikaan välimiespaneelille tarpeen mukaan.
3. Kaikki tiedoksiannot on tehtävä sähköpostitse tai tarvittaessa muulla televiestintävälineellä, jolla asiakirjan lähettämisestä jää tosite. Jollei toisin todisteta, tällainen ilmoitus katsotaan toimitetuksi sen lähettämispäivänä.
4. Kaikki tiedoksiannot on osoitettava Euroopan unionin komission kauppapolitiikan pääosastolle sekä Norsunluurannikon nimeämälle koordinaattorille.
5. Välimiesmenettelyyn liittyvissä tiedoksiannoissa olevat vähäiset kirjoitusvirheet voidaan oikaista toimittamalla uusi tiedoksianto, johon tehdyt muutokset on merkitty selvästi.
6. Jos tiedoksiannon toimittamiselle asetettu viimeinen määräpäivä osuu viralliselle vapaapäivälle Norsunluurannikossa tai Euroopan unionissa, tiedoksianto voidaan toimittaa seuraavana arkipäivänä. Mitään tiedoksiantoja tai pyyntöjä ei katsota vastaanotetuksi virallisena vapaapäivänä.
7. Sen mukaan, mitä riita koskee, kaikista talouskumppanuussopimuskomitealle tämän työjärjestyksen mukaisesti osoitetuista tiedoksiannoista ja pyynnöistä on toimitettava jäljennös myös muille asianomaisille institutionaalisille elimille.

4 artikla

Välimiesten nimittäminen

1. Jos välimies valitaan sopimuksen 50 artiklan mukaisesti arvalla, talouskumppanuussopimuskomitean puheenjohtaja ilmoittaa viipymättä osapuolille arvannon päivämäärästä, kellonajasta ja paikasta.
2. Osapuolet voivat olla läsnä arvannon aikana, ja arvonta on suoritettava läsnä olevien osapuolten kanssa.
3. Talouskumppanuussopimuskomitean puheenjohtaja ilmoittaa kullekin valitulle henkilölle kirjallisesti nimeämisestä välimieheksi. Kunkin henkilön on vahvistettava molemmille osapuolille olevansa käytettävissä viiden päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä.
4. Välimiehet valitaan arvalla jommankumman osapuolen tai molempien osapuolten virallisesti ehdottamista henkilöistä, jos sopimuksen 64 artiklassa tarkoitettua välimiesten luetteloa ei ole laadittu tai se ei sisällä riittävästi nimiä sopimuksen 50 artiklan 2 kohdan mukaisen pyynnön esittämisaikana.

5 artikla

Osapuolten ja välimiespaneelin väliset neuvottelut

1. Jolleivät osapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat välimiespaneelin kanssa seitsemän päivän kuluessa sen asettamisesta määrittääkseen osapuolten tai välimiespaneelin tarpeellisiksi katsomat asiat, kuten
 - a) välimiehille maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset, joiden on oltava WTO:n normien mukaiset;
 - b) kunkin välimiehen avustajan palkkio, jonka kokonaismäärä on enintään 50 prosenttia kyseisen välimiehen palkkioista;
 - c) menettelyn aikataulu.
2. Välimiehet ja osapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden kautta.
3. Jolleivät osapuolet viiden päivän kuluessa välimiespaneelin asettamisesta toisin sovi, välimiespaneelin tehtävänä on

”tarkastella sopimuksen asianomaisten määräysten perusteella välimiespaneelin perustamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa ja päättää, onko tarkasteltavana oleva toimenpide sopimuksen 46 artiklassa tarkoitettujen määräysten mukainen, sekä antaa tuomio sopimuksen 52, 62 ja 63 artiklan mukaisesti.”
4. Osapuolet ilmoittavat sovitusta tehtävästä välimiespaneelille kolmen päivän kuluessa siitä, kun siitä on sovittu.

6 artikla

Kirjalliset lausumat

Valituksen tehneen osapuolen on toimitettava ensimmäinen kirjallinen lausumansa kahdenkymmenen päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Valituksen kohteena olevan osapuolen on toimitettava kirjallinen vastineensa kahdenkymmenen päivän kuluessa ensimmäisen kirjallisen lausuman toimittamispäivästä.

7 artikla

Välimiespaneelien työ

1. Välimiespaneelin puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kaikissa paneelin kokouksissa. Välimiespaneeli voi valtuuttaa puheenjohtajan tekemään hallinnollisia ja menettelytapapäätöksiä kyseessä olevalla alalla.
2. Tämän työjärjestyksen 9 artiklan mukaisesti välimiehet ja paikalle kutsutut ovat läsnä istunnoissa. Jollei sopimuksessa tai tässä työjärjestyksessä toisin määrätä ja rajoittamatta tämän työjärjestyksen 9 artiklan 5 kohdan soveltamista, välimiespaneeli voi hoitaa tehtäviään erilaisin välinein kuten puhelimitse, faksitse tai tietokoneyhteyksin.
3. Ainoastaan välimiehet voivat osallistua välimiespaneelin päätösneuvotteluun, mutta välimiespaneeli voi sallia avustajiensa läsnäolon päätösneuvottelussa.
4. Tuomioiden laatiminen on yksinomaan välimiespaneelin vastuulla eikä sitä saa siirtää muille.

5. Sopimuksen 51 ja 52 artiklassa tarkoitetut välimiespaneelin havainnot, päätelmät ja suositukset olisi mahdollisuuksien mukaan tehtävä yksimielisesti; jos yksimielisyyteen ei päästä, päätökset tehdään sen jäsenten enemmistöllä. Välimiehet eivät saa antaa erillisiä lausuntoja asioista, joista ei päästä yksimielisyyteen.
6. Jos ilmenee menettelytapakysymys, joka ei kuulu sopimuksen V osaston (”Riitojen estäminen ja ratkaiseminen”) soveltamisalaan, välimiespaneeli voi osapuolia kuultuaan hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on yhteensopiva kyseisten määräysten kanssa ja jolla varmistetaan osapuolten yhdenvertainen kohtelu.
7. Jos välimiespaneeli katsoo, että on tarpeen muuttaa jotakin menettelyssä noudatettavaa, muuta kuin sopimuksen V osastossa (Riitojen estäminen ja ratkaiseminen) vahvistettua määräaikaa tai tehdä muita menettelyyn liittyviä tai hallinnollisia mukautuksia, sen on ilmoitettava osapuolille kirjallisesti muutoksen tai mukautuksen syistä ja tarvittavasta määräajasta tai mukautuksesta. Välimiespaneeli voi hyväksyä tällaisen muutoksen tai mukautuksen osapuolia kuultuaan.
8. Osapuolet voivat yhteisellä suostumuksella muuttaa mitä tahansa tässä työjärjestyksessä asetettua määräaikaa. Välimiespaneeli voi osapuolen pyynnöstä muuttaa menettelyyn sovellettavia määräaikoja.
9. Välimiespaneelin on osapuolten yhteisestä pyynnöstä keskeytettävä menettely milloin tahansa osapuolten sopimaksi ajanjaksoksi, joka ei ylitä kahtatoista perättäistä kuukautta.
10. Jos välimiespaneelimenettely keskeytetään, kyseeseen tulevia määräaikoja jatketaan menettelyn keskeyttämisaian keston verran. Välimiespaneeli aloittaa menettelyn uudestaan milloin tahansa osapuolten yhteisestä pyynnöstä tai sovitun keskeyttämisaian päätyttyä jommankumman sopimuspuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pyyntö on annettava tiedoksi välimiespaneelin puheenjohtajalle ja tarvittaessa toiselle osapuolelle. Jos välimiespaneelimenettely on ollut keskeytettynä yli kahdentoista perättäisen kuukauden ajan, välimiespaneelin asettamisvaltuutus raukeaa ja välimiespaneelimenettely lopetetaan. Osapuolet voivat milloin tahansa päättää välimiespaneelimenettelyn päättämisestä. Osapuolet ilmoittavat tästä päätöksestä yhdessä välimiespaneelin puheenjohtajalle.
11. Välimiespaneelin työn lopettaminen ei rajoita osapuolten oikeuksia toisessa samaa asiaa koskevassa sopimuksen V osaston (Riitojen estäminen ja ratkaiseminen) mukaisessa menettelyssä.

8 artikla

Välimiehen vaihtaminen

1. Jos välimies ei kykene osallistumaan menettelyyn, jättää tehtävänsä tai on korvattava toisella henkilöllä, uusi välimies valitaan sopimuksen 50 artiklan mukaisesti.
2. Jos osapuoli katsoo, ettei välimies täytä välimiehiä koskevissa menettelysäännöissä asetettuja vaatimuksia ja että hänet olisi tästä syystä vaihdettava, kyseinen osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle viidentoista päivän kuluessa siitä päivästä, jona se sai tietoonsa seikat, joiden perusteella välimiehen oletetaan toimineen kyseisten menettelysääntöjen vastaisesti.
3. Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään viidentoista päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen päivämäärästä. Osapuolten on ilmoitettava välimiehelle tämän oletetusta vaatimusten täyttämättä jättämisestä, ja ne voivat pyytää häntä

toteuttamaan toimenpiteitä vaatimusten täyttämättä jättämisen korjaamiseksi. Jos ne niin sopivat, ne voivat myös erottaa välimiehen ja valita uuden välimiehen sopimuksen 50 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä noudattaen ja tarvittaessa sopimuksen 50 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. Jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tarpeesta vaihtaa välimies, joka on muu kuin puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää siirtämään asian välimiespaneelin puheenjohtajalle, jonka päätös asiassa on lopullinen.
5. Jos puheenjohtaja pyynnön johdosta katsoo, että välimies ei täytä välimiehiä koskevissa menettelysäännöissä asetettuja vaatimuksia, valitaan uusi välimies sopimuksen 50 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
6. Jos osapuoli katsoo, että välimiespaneelin puheenjohtaja ei täytä menettelysäännöissä asetettuja vaatimuksia, osapuolet käyvät neuvotteluja ja voivat niin sopiessaan vaihtaa puheenjohtajan valitsemalla uuden puheenjohtajan 50 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.
7. Jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tarpeesta vaihtaa puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että asian käsittely annetaan jollekin niistä jäljellä olevista henkilöistä, jotka ovat sopimuksen 64 artiklan mukaisesti laaditussa luettelossa henkilöistä, jotka on valittu toimimaan välimiespaneelin puheenjohtajana. Talouskumppanuussopimuskomitean puheenjohtaja valitsee kyseisen henkilön nimen arvalla. Näin valittu henkilö tekee päätöksen siitä, täyttääkö puheenjohtaja välimiehiä koskevien menettelysääntöjen vaatimukset. Päätös on lopullinen.
8. Jos päätöksessä todetaan, ettei puheenjohtaja täytä välimiesmenettelyä koskevissa menettelysäännöissä esitettyjä vaatimuksia, uusi puheenjohtaja valitaan sopimuksen 50 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

9 artikla

Kuulemiset

1. Osapuolia ja muita välimiehiä kuultuaan välimiespaneelin puheenjohtaja ilmoittaa osapuolille kuulemisen päivämäärästä, kellonajasta ja paikasta 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritetyn aikataulun perusteella. Menettelyn logistisesta hallinnosta vastaavan osapuolen on asetettava nämä tiedot julkisesti saataville, jollei 11 artiklasta muuta johdu.
2. Jolleivät osapuolet toisin sovi, kuuleminen pidetään Brysselissä, jos valituksen tehnyt osapuoli on Norsunluurannikko, ja Abidjanissa, jos valituksen tehnyt osapuoli on Euroopan unioni.
3. Välimiespaneeli voi järjestää ylimääräisiä kuulemisia, jos osapuolet niin sopivat.
4. Kaikkien välimiesten on oltava läsnä kuulemisen koko keston ajan.
5. Seuraavat henkilöt voivat osallistua kuulemiseen riippumatta siitä, onko menettely avoin yleisölle vai ei:
 - a) osapuolten edustajat;
 - b) osapuolten neuvonantajat;
 - c) hallintohenkilöstö, tulkit, kääntäjät ja istuntopöytäkirjojen laatijat;
 - d) välimiesten avustajat;

- e) välimiespaneelin sopimuksen 60 artiklan mukaisesti valitsemat asiantuntijat.
6. Kummankin osapuolen on viimeistään viisi päivää ennen kuulemista toimitettava välimiespaneelille ja toiselle osapuolelle luettelo luonnollisista henkilöistä, jotka esittävät kuulemisessa suullisia väitteitä tai selvityksiä kyseisen osapuolen puolesta, ja muista edustajista tai neuvonantajista, jotka osallistuvat kuulemiseen.
7. Välimiespaneeli järjestää kuulemisen seuraavassa esitetyllä tavalla ja varmistaa, että sekä valituksen tehneelle osapuolelle että valituksen kohteena olevalle osapuolelle annetaan yhtä paljon aikaa:

Väite

- a) valituksen tehneen osapuolen väite;
- b) valituksen kohteena olevan osapuolen väite.

Vastaväite

- a) valituksen tehneen osapuolen vastaus;
- b) valituksen kohteena olevan osapuolen vastaväite.
8. Välimiespaneeli voi esittää kysymyksiä kummalle tahansa osapuolelle missä tahansa kuulemisen vaiheessa.
9. Välimiespaneeli laadituttaa kuulemisesta tarkan kirjallisen selostuksen, joka toimitetaan osapuolille viidentoista päivän kuluessa kuulemisen jälkeen. Osapuolet voivat esittää huomautuksensa kirjallisesta selostuksesta viiden päivän kuluessa asiakirjan toimittamisesta, ja välimiespaneeli voi tarkastella tällaisia huomautuksia.
10. Kumpikin osapuoli voi toimittaa välimiehille ja toiselle osapuolelle kymmenen päivän kuluessa kuulemisesta täydentävän kirjallisen lausuman kuulemisen aikana esille tulleista asioista.

10 artikla

Kirjalliset kysymykset

1. Välimiespaneeli voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana kirjallisia kysymyksiä jommallekummalle osapuolista tai niille molemmille. Kummankin osapuolen on saatava jäljennös kaikista välimiespaneelin esittämistä kysymyksistä.
2. Kumpikin osapuoli myös toimittaa toiselle osapuolelle jäljennöksen välimiespaneelin kysymyksiin antamistaan kirjallisista vastauksista. Kummallakin osapuolella on mahdollisuus toimittaa kirjallisia huomautuksia toisen osapuolen vastaukseen viiden päivän kuluessa kyseisen vastauksen saamisesta.

11 artikla

Avoimuus ja luottamuksellisuus

1. Kummankin osapuolen ja välimiespaneelin on pidettävä luottamuksellisina toisen osapuolen välimiespaneelille toimittamia ja luottamuksellisiksi luokittelemia tietoja. Jos osapuolen välimiespaneelille toimittama lausuma sisältää luottamuksellisia tietoja, kyseinen osapuoli myös toimittaa lausumasta yleisölle julkistettavissa olevan ei-luottamuksellisen version viidentoista päivän kuluessa kyseisen lausuman toimittamisesta.

2. Mikään tässä työjärjestyksessä ei estä osapuolta julkistamasta yleisölle omaa kantaansa koskevia lausuntoja, kunhan se ei toisen osapuolen toimittamiin tietoihin viitatessaan paljasta toisen osapuolen luottamukselliseksi luokittelemia tietoja.
3. Välimiespaneeli kokoontuu suljetuin ovin silloin, kun toisen osapuolen lausuma ja väitteet sisältävät liikesalaisuuksia. Osapuolten on huolehdittava siitä, että välimiespaneelin istunnot säilyvät luottamuksellisina, kun ne järjestetään suljetuin ovin.

12 artikla

Yksipuoliset yhteydet

1. Välimiespaneeli ei saa tavata osapuolta tai ottaa yhteyttä osapuoleen, jos toinen osapuoli ei ole paikalla.
2. Välimies ei saa keskustella menettelyn kohteena olevaan asiaan liittyvistä seikoista osapuolen tai osapuolten kanssa muiden välimiesten poissa ollessa.

13 artikla

***Amicus curiae* -lausumat**

1. Osapuolen alueelle sijoittautuneet valtiosta riippumattomat henkilöt voivat toimittaa *amicus curiae* -lausumia välimiespaneelille 2–5 kohtien mukaisesti.
2. Jolleivat osapuolet toisin sovi viiden päivän kuluessa välimiespaneelin asettamisesta, välimiespaneeli voi ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia edellyttäen, että ne on laadittu kymmenen päivän kuluessa välimiespaneelin asettamisesta, että niillä on välitöntä merkitystä välimiespaneelin tarkasteltavana olevan asian kannalta ja että nämä lausumat liitteineen ovat enintään viidentoista konekirjoitussivun mittaisia.
3. Kuhunkin lausumaan on sisällyttävä sen esittävän luonnollisen tai oikeushenkilön kuvaus sekä kuvaus tämän toiminnan luonteesta ja rahoituslähteestä, ja siinä on mainittava, mikä on kyseisen henkilön intressi välimiesmenettelyssä. Lausuma on laadittava osapuolten valitsemilla kielillä tämän työjärjestyksen 16 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti.
4. Lausumat on toimitettava osapuolille, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa. Osapuolet voivat kymmenen päivän kuluessa lausuman toimittamisesta esittää huomautuksensa välimiespaneelille.
5. Välimiespaneeli luettelee tuomiossaan kaikki vastaanottamansa lausumat, jotka ovat tämän työjärjestyksen mukaisia. Välimiespaneeli ei ole velvollinen käsittelemään tuomiossaan kyseisissä lausumissa esitettyjä väitteitä. Välimiespaneelin on ilmoitettava osapuolille kaikista tällaista lausumista, jotta ne voivat esittää huomautuksiaan.

14 artikla

Kiireelliset tapaukset

Sopimuksen 52 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa kiireellisissä tapauksissa välimiespaneeli, osapuolia kuultuaan, mukauttaa asianmukaisesti katsomallaan tavalla tässä työjärjestyksessä mainittuja määräaikoja ja ilmoittaa osapuolille tällaisista mukautuksista.

15 artikla

Kustannukset

1. Kumpikin osapuoli maksaa välimiesmenettelyyn osallistumisesta aiheutuvat kulunsa.
2. Valituksen kohteena oleva osapuoli vastaa välimiesmenettelyn logistisesta hallinnosta, erityisesti kuulemisten järjestämisestä, ja se vastaa kaikista kuulemistilaisuuden logistisesta hallinnosta aiheutuvista kustannuksista. Osapuolet kuitenkin jakavat yhdessä ja tasapuolisesti muut välimiesmenettelystä aiheutuvat hallinnolliset kulut sekä välimiehille ja näiden avustajille maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset.

16 artikla

Menettelyn, käännosten ja tulkkauksen työkieli

1. Osapuolet pyrkivät sopimaan yhteisestä työkielestä välimiespaneelimenettelyä varten sopimuksen 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisen aikana ja viimeistään tämän työjärjestyksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kokouksessa.
2. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen yhteisestä työkielestä, kumpikin osapuoli vastaa kirjallisten lausumiensa kääntämisestä toisen osapuolen valitsemalle kielelle, paitsi jos lausumat laaditaan jollakin WTO:n työkielistä. Valituksen kohteena oleva osapuoli järjestää suullisten lausumien tulkkauksen osapuolten valitsemille kielille.
3. Välimiespaneelin raportit ja välitystuomiot annetaan osapuolten valitsemalla yhdellä tai useammalla kielellä. Jos osapuolet eivät ole sopineet yhteisestä työkielestä, välimiespaneelin väliraportti ja loppuraportti annetaan jollakin WTO:n työkielistä.
4. Välitystuomioiden kääntämisestä osapuolten valitsemalle kielelle tai valitsemille kielille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan osapuolten kesken.
5. Osapuoli voi esittää huomautuksia tämän työjärjestyksen mukaisesti laadittujen asiakirjojen käännosten tarkkuudesta.
6. Kumpikin osapuoli vastaa kirjallisten lausumiensa käännoskustannuksista. Tuomioiden kääntämisestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan osapuolten kesken.

17 artikla

Määräaikojen laskeminen

Kaikkia sopimuksen V osastossa (Riitojen estäminen ja ratkaiseminen) ja tässä työjärjestyksessä asetettuja määräaikoja, myös välimiespaneelille välitystuomion tiedoksiantoa varten asetettuja määräaikoja, voidaan muuttaa osapuolten yhteisellä suostumuksella, ja ne lasketaan kalenteripäivinä alkaen sitä toimea tai tosiseikkaa seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat, jollei toisin täsmennetä.

18 artikla

Muut menettelyt

Tässä työjärjestyksessä mainitut määräajat on mukautettava välimiespaneelin välitystuomion antamisen erityisiin määräaikoihin sopimuksen 54–57 artiklan mukaisissa menettelyissä.

Liite riitojen ratkaisumenettelyyn

VÄLIMIEHIÄ KOSKEVAT MENETTELYSÄÄNNÖT

1 artikla

Määritelmät

Näissä menettelysäännöissä tarkoitetaan

- **'välimiehellä'** sopimuksen 50 artiklan mukaisesti asetetun välimiespaneelin jäsentä;
- **'avustajalla'** luonnollista henkilöä, joka välimiehen toimeksiannon mukaisesti suorittaa tutkimuksia tai avustaa välimiestä;
- **'ehdokkaalla'** henkilöä, jonka nimi on sopimuksen 64 artiklassa tarkoitetussa välimiesten luettelossa ja jonka valitsemista välimieheksi harkitaan sopimuksen 50 artiklan mukaisesti;
- **'sovittelijalla'** luonnollista henkilöä, joka panee toimeen sovittelun sopimuksen 48 artiklan mukaisesti;
- **'henkilöstöllä'** välimiehen osalta muita välimiehen ohjauksessa ja valvonnassa olevia luonnollisia henkilöitä kuin avustajia.

2 artikla

Peruseriaatteet

1. Jokaisen ehdokkaan ja välimiehen on riitojen ratkaisujärjestelmän luotettavuuden ja puolueettomuuden säilyttämiseksi
 - a) tutustuttava näihin menettelysääntöihin;
 - b) oltava riippumaton ja puolueeton;
 - c) vältettävä suoria tai välillisiä eturistiriitoja;
 - d) vältettävä käyttäytymistä epäasianmukaisesti ja antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta;
 - e) noudatettava tiukkoja käyttäytymissääntöjä; ja
 - f) huolehdittava, että hänen toimintaansa eivät vaikuta oman edun tavoittelu, ulkopuolinen painostus, poliittiset näkökohdat, julkiset vaatimukset, uskollisuus osapuolelle tai arvostelun pelko.
2. Välimies ei saa suoraan eikä välillisesti sitoutua mihinkään velvoitteeseen eikä hyväksyä mitään etua, joka voisi jollakin tavalla estää tai näyttää estävän hänen tehtäviensä asianmukaisen suorittamisen.
3. Välimies ei saa käyttää asemaansa välimiespaneelissa omien henkilökohtaisten tai yksityisten etujensa ajamiseen. Välimiehen on vältettävä toimia, jotka voivat antaa olettaa, että muilla on erityisasema vaikuttaa häneen.
4. Välimies ei saa antaa aikaisempien tai nykyisten talous-, liike-, ammatti- tai henkilökohtaisten tai sosiaalisten suhteiden taikka niihin liittyvien velvollisuuksien vaikuttaa käytökseensä tai arvostelukykyynsä.

5. Välimiehen on vältettävä sellaisia suhteita tai taloudellisia intressejä, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta.

3 artikla

Ilmoittamisvelvoitteet

1. Ennen kuin ehdokkaan valinta välimieheksi voidaan vahvistaa sopimuksen 50 artiklan mukaisesti, ehdokkaan on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka voivat vaikuttaa hänen riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa taikka joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta menettelyn yhteydessä.
2. Tämän vuoksi ehdokkaan on kaikin kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään kyseiset intressit, suhteet ja toimet, mukaan lukien taloudelliset ja ammatilliset tai työ- tai perhesuhteisiin liittyvät intressit, suhteet ja toimet.
3. Edellä 1 kohdassa määrätty ilmoittamisvelvollisuus on jatkuva velvollisuus ja välimiehen on ilmoitettava kaikki, menettelyn missä tahansa vaiheessa mahdollisesti esille tulevat intressit, suhteet tai toimet.
4. Ehdokkaan tai välimiehen on ilmoitettava talouskumppanuussopimuskomitealle osapuolten tarkasteltaviksi kaikki näiden menettelysääntöjen todellisia tai mahdollisia rikkomuksia koskevat seikat heti, kun ne tulevat hänen tietoonsa.

4 artikla

Välimiesten tehtävät

1. Hyväksyttyään nimityksensä välimiehen on suoritettava välimiehen tehtävät täsmällisesti ja nopeasti koko menettelyn ajan oikeudenmukaisuutta ja huolellisuutta noudattaen.
2. Välimiehen on otettava huomioon ainoastaan sellaiset seikat, jotka tulevat esille menettelyssä ja jotka ovat välttämättömiä tuomiota varten, eikä hän saa siirtää tehtävänsä kenellekään muulle.
3. Välimiehen on varmistettava kaikin tarvittavin keinoin, että hänen avustajansa ja henkilöstönsä ovat tietoisia näiden menettelysääntöjen 2, 3, 4 ja 6 artiklan säännöistä ja noudattavat niitä.

5 artikla

Entisten välimiesten velvollisuudet

Kaikkien entisten välimiesten on vältettävä toimia, jotka voivat antaa olettaa, että he olivat tehtäviään suorittaessaan puolueellisia tai hyötyivät välimiespaneelin päätöksestä tai tuomiosta.

6 artikla

Luottamuksellisuus

1. Välimies tai entinen välimies ei saa milloinkaan ilmaista tai käyttää menettelyä koskevia tai menettelyn aikana saatuja ei-julkisia tietoja muihin tarkoituksiin kuin kyseistä menettelyä varten, eikä hän saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää edellä mainitun kaltaisia tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille taikka muiden etujen vahingoittamiseksi.
2. Välimies ei saa ilmaista välitystuomion sisältöä tai osia siitä ennen tuomion julkaisemista sopimuksen 63 artiklan mukaisesti.
3. Välimies tai entinen välimies ei saa milloinkaan ilmaista välimiespaneelin päätösneuvottelujen sisältöä eikä kenenkään jäsenen mielipidettä.

7 artikla

Kulut

Kunkin välimiehen on pidettävä kirjaa ja annettava osapuolille lopullinen tilitys menettelyyn käytetystä ajasta ja kuluistaan sekä avustajansa ajasta ja kuluista.

8 artikla

Sovittelijat

Näitä menettelysääntöjä sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijoihin.
